

Arbejdsmarkedsstyrelsen
1. kontor
Notat

11. november 2011

Kommunaløkonomiske konsekvenser af bekendtgørelse nr. 678 af 22. juni 2011 om ophør med drift af selvstændig virksomhed med tilhørende vejledning nr. 51 af 24. juni 2011 (LCP pkt. nr. yyy)

Vores sag
2011-0002654 og
2011-0007528/
2011-0012032

1. kontor / 6. kontor

ACH/MBH

Der er udsendt en ny bekendtgørelse (BEK 678 af 22/06/2011) om ophør med drift af selvstændig virksomhed med tilhørende vejledning, som trådte i kraft den 1. juli 2011. Bekendtgørelsen afløser bekendtgørelse nr. 362 af 27. april 2011 om ændring af bekendtgørelse om ophør med udøvelse af selvstændig virksomhed som hovedbeskæftigelse med tilhørende vejledning, som trådte i kraft den 1. maj 2011, jf. LCP punkt nr. xxx.

Som led i aftalen den 4. maj 2011 mellem den daværende regering (Venstre og Konservative), Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre, Liberal Alliance og Kristendemokraterne om forenkling af beskæftigelsesindsatsen, blev det bl.a. besluttet, at det skal være lettere for medarbejdende ægtefæller at udtræde af virksomheden og få dagpenge eller efterløn. Hele aftalen omfatter 44 initiativer, som skal bidrage til, at ledige, virksomheder, selvstændige, kommuner og a-kasser, der til daglig bruger og har nytte af et velfungerende arbejdsmarked, får en mindre bøvlet hverdag.

Hidtidige regler

En medarbejdende ægtefælle, som ønsker at udtræde af en virksomhed, der fortsættes af ægtefællen, skal udover faktisk at være ophørt med at arbejde i virksomheden også opfylde nogle formelle betingelser for at kunne anses for ledig og udtrådt af virksomheden. Disse betingelser er beskrevet i bekendtgørelsens §§ 5-17.

Nye regler

Der er indsat en ny bestemmelse (§ 9) om udtræden på tro og love for medarbejdende ægtefæller i bekendtgørelsen om ophør med drift af selvstændig virksomhed med tilhørende vejledning. Bestemmelsen betyder, at der sker følgende ændringer i reglerne om ægtefælleudtræden:

- En tro og love-erklæring underskrevet af begge ægtefæller giver ret til udtræden og erstatter de gældende betingelser for udtræden.
- Den ægtefælle, der udtræder, skal være afmeldt offentlige registre som selvstændig. Medlemmet må derfor ikke længere være personligt momsregistreret (selvstændige, der sælger for mere end 50.000 kr. om året, skal lade sig momsregistrere hos SKAT), og må ikke beskattes som medarbejdende ægtefælle.

- Den udtrådte ægtefælle må ikke arbejde i ægtefællens virksomhed, hvis pågældende modtager dagpenge eller efterløn.
- Retten til udtræden på grundlag af en tro og love-erklæring kan ikke benyttes ubegrænset. Hvis den medarbejdende ægtefælle én gang er udtrådt af virksomheden på grundlag af en tro og love-erklæring og derefter er genindtrådt, skal der gå mindst to år, før vedkommende igen kan udtræde på tro og love. Sker udtræden, før der er gået to år, kan pågældende først anses for udtrådt igen og få dagpenge, når pågældende har arbejdet som lønmodtager i mindst 52 uger (1924 timer) inden for en periode på 65 uger.

Ordningen evalueres inden tre år. Såfremt evalueringen peger på uhensigtsmæssigheder, tages der stilling til, om ordningen skal justeres eller afskaffes.

Den nye bestemmelse i § 9 erstatter §§ 5-17 om udtræden for medarbejdende ægtefæller.

Samtidig med, at den nye bestemmelse er indsat, er der foretaget en sammenskrivning af 3 bekendtgørelser, der alle vedrører ophør med selvstændig virksomhed (Ophør med hovedbeskæftigelse, midlertidigt ophør med hovedbeskæftigelse og ophør med bibeskæftigelse). I overensstemmelse hermed er bekendtgørelsens titel ændret til ”Ophør med drift af selvstændig virksomhed”.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget indebærer en lempelse af reglerne, hvorfor det forudses, at flere medarbejdende ægtefæller vil udtræde – ikke mindst i forbindelse med overgang til efterløn. Forslaget skønnes derfor, at medføre øgede udgifter til arbejdsløshedsdagpenge og efterløn.

På baggrund af specialkørsler fra Danmarks Statistik og Skat anslås det, at målgruppen udgør ca. 15.000 personer. Det antages, at 80 pct. eller 12.000 personer heraf er medlem af en a-kasse, hvilket er omtrent samme andel som gælder for den øvrige del af arbejdsstyrken, jf. Danmarks Statistik, Statistikbanken.

Det antages endvidere, at der hvert år vil være en mertilgang af ledige på 300 personer af det anslåede antal medarbejdende ægtefæller, der er medlem af en a-kasse og vil udtræde på baggrund af tro og love.¹

Omregnet til fuldtidspersoner svarer dette til en merledighed for denne gruppe på ca. 100 fuldtidspersoner ($300 \text{ personer} \cdot (17,1 \text{ uger}/52 \text{ uger})$)². Dette svarer til en stigning i ledighedsprocenten blandt medarbejdende ægtefæller på ca. 0,8 procentpoint ($100 \text{ fuldtidspersoner}/12.000 \text{ personer}$).

¹ Antagelsen om en mertilgang på 300 personer bygger på, at det efter de hidtidige regler er meget kompliceret og ofte ikke muligt for en ægtefælle, at dokumentere at vedkommende reelt er udtrådt af virksomheden. En tro og love erklæring vil betyde, at det bliver muligt.

² Der er regnet med en gennemsnitlig varighed af ledighedsforløbene på 17,1 uge, jf. den gennemsnitlige varighed af bruttoledighedsforløb i 2009 i Jobindsats.dk.

Da der for den enkelte dagpengemodtager er en karensperioden på 3 uger, hvor der ikke modtages dagpenge, er det reelle antal ledige dagpengemodtagere i alt 80 fuldtidspersoner (300 personer * (17,1 uger -3 ugers karens)/52 uger).

Forslaget skønnes at indebære en gennemsnitlig merudgift til dagpenge på 15,3 mio. kr. pr. år. Der er regnet med, at regelændringen vil medføre ca. 80 flere helårspersoner på dagpenge hver med en gennemsnitlig udbetalt årlig dagpengeydelse på 192.500 kr. (79,5 helårspersoner * 192.500 kr. = 15,3 mio. kr.). Den gennemsnitlige udbetalte dagpengeydelse er beregnet med udgangspunkt i den maksimale dagpengesats for 2011 på 199.160 kr. pr. år og en gennemsnitlig udbetalingsprocent på 94,8.

Andelen af den offentlige merudgift, der vedrører den kommunale medfinansiering af dagpenge, afhænger af fordelingen mellem aktive og passive dagpengemodtagere. Der er regnet med, at de ca. 80 flere dagpengemodtagere fordeler sig mellem 70 passive dagpengemodtagere og ca. 7 personer i øvrig vejledning og opkvalificering, hvor den kommunale medfinansieringsprocent er 70 pct. Hertil lægges 3 personer i ordinær uddannelse, hvor den kommunale medfinansieringsprocent er 50 pct.

I forhold til dagpengeskønnet fra maj 2011 er der ikke ændret på, hvor stor en andel af de passive dagpenge, der falder indenfor karensperioden. Kommunerne medfinansierer ikke dagpengeudgifter, der ligger indenfor karensperioden, det vil sige de første 8 uger i 2012, og de første 4 uger i 2013 og frem.

Udover merudgifter til dagpenge indebærer forslaget også merudgifter til aktivering på ca. 1 mio. kr. årligt. Det er forudsat, at ovenstående ca. 7 personer i øvrig vejledning og opkvalificering samt 3 personer i ordinær uddannelse, afrundet til i alt 10 helårspersoner årligt vil medføre driftsudgifter ved aktivering. Med forudsætningen om offentlige udgifter for 1,0 mio. kr. årligt (10 HÅP * 97.487 kr.), forventes statslige driftsudgifter ved aktivering for 0,4 mio. kr. (budgetteres til effektiv 43,103 pct. af udgifterne) og 0,6 mio. kr. kommunale nettoudgifter.

Derudover vurderes det, at forslaget vil medføre en mertilgang til efterløn. Antages det, at forslaget vil betyde en mertilgang til efterlønsordningen ved 60 år på 30 personer pr. år, vil det fuldt indfaset betyde en statslig merudgift til efterløn på 25,5 mio. kr. årligt. Det kan oplyses, at der i dag er omkring 700 efterlønsberettigede medhjælpende ægtefæller mellem 60 og 64 år.

Endelig er der afsat 0,5 mio. kr. til evaluering i 2014.

Da regelændringen træder i kraft 1. juli 2011, er der halvårsvirkning i 2011.

Tabel 1. Samlede kommunaløkonomiske konsekvenser

Mio.kr.2012 PL	2011	2012	2013	2014
Kommuner	4,7	9,5	10,5	10,3
<i>Heraf:</i>				
<i>Beskæftigelsestilskud</i>	<i>4,5</i>	<i>8,9</i>	<i>9,9</i>	<i>9,7</i>
<i>Budgetgaranti</i>	<i>0,3</i>	<i>0,6</i>	<i>0,6</i>	<i>0,6</i>

Staten	16,2	32,3	31,8	31,5
<i>Heraf:</i>				
<i>Dagpenge</i>	7,7	15,3	15,3	15,3
<i>Medfinansiering</i>	-4,5	-8,9	-9,9	-9,7
<i>Driftsudgifter</i>	0,2	0,4	0,4	0,4
<i>Efterløn</i>	12,8	25,5	25,5	25,5
<i>Evaluering</i>	0,0	0,0	0,5	0,0
I alt	20,9	41,8	42,3	41,8